

Gezondheidsraad adviseert eenzijdig

Frank de Vries

De Gezondheidsraad is een onafhankelijk wetenschappelijk adviesorgaan dat onze regering en parlement adviseert op het gebied van de volksgezondheid. Zo heeft de Raad eind 2011 een doorslaggevend advies afgegeven over het gebruik van antibiotica in de veeteelt. Hoe is dat advies tot stand gekomen?

Zoals de Gezondheidsraad zelf aangeeft adviseert ze onafhankelijk en puur gebaseerd op wetenschap. Als we naar de leden van de Raad kijken zien we zo'n 200 wetenschappelijke zwaargewichten, hoofdzakelijk professoren uit de humane medische wetenschapshoek, met op z'n minst drie titels voor de naam. Door deze samenstelling worden de adviezen niet vertekend door belangen van mensen en organisaties.

De Raad werkt niet plenair maar in zogenoemde commissies. De adviezen over het antibioticumgebruik in de veehouderij worden geformuleerd door een speciale commissie van de Raad. In dit artikel nemen we die voor de veehouderij toekomstbepalende commissie onder de loep.

Veehouderij onderbezet

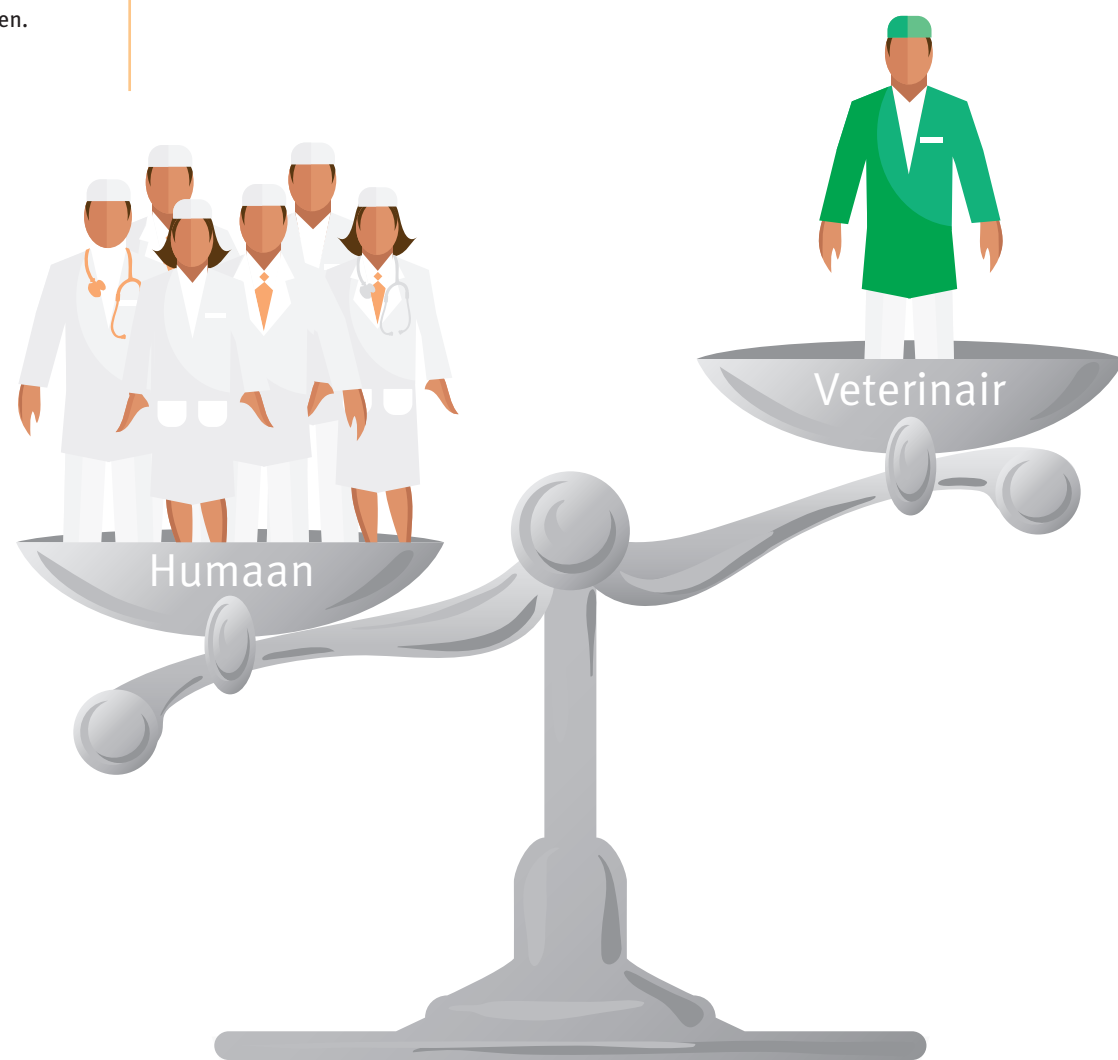
Eind 2011 bood de Gezondheidsraad aan de minister van Volksgezondheid en de staatssecretaris van EL&I een advies aan over het onderwerp 'Antibiotica in de veeteelt en resistente bacteriën bij mensen'. De belangrijkste uitkomst van dit advies was dat de commissie aanbeveelt diverse antibiotica die bij de mens als laatste redmiddel worden gebruikt, exclusief voor humaan te reserveren. Dat betekent een veterinair verbod op derde en vierde generatie cephalosporinen en fluoroquinolonen. Wie zitten achter dit advies? Als we de lijst van commissieleden voor dit specifieke advies bekijken valt als eerste het grote aantal humane experts op: maar liefst 14 van de 19 commissieleden komen uit een humane 'stal'. Hoewel het advies toekomstbepalend is voor de veehouderij, waren het vooral humane artsen die inspraak hadden. De commissie werd voorgezeten door humaan hoogleraar gezondheid en voorzitter van de Raad van bestuur van de universiteit van Amsterdam dr. L.J. Gunning-Schepers (ook de voorzitter van de totale Raad). Verder valt op dat

de vijf veterinaire wetenschappers in deze 'veeteeltcommissie' allen afkomstig zijn van de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht. Nu is het algemeen bekend dat diezelfde faculteit ernaar streeft om unanieme standpunten naar buiten te brengen over het veterinaire antibioticumbeleid en de resistentieproblematiek. Om die reden is het extra vreemd dat uitsluitend veterinaire wetenschappers uit dezelfde hoek in de commissie zitting hebben. Wetenschap is immers geen zwart-wit aangelegenheid. Meerdere wegen leiden naar Rome, ook in de exacte wetenschappen. En het bevreemdt ook dat alleen 'salongeleerden' (geen *shit on the boots*) zitting hadden terwijl het

door naar het productschap voor Vee en Vlees en de vereniging van dierenartsen (KNMvD). De voorzitter van de Werkgroep veterinair Antibioticum Beleid (WVAB), dierenarts Arend Piebes, geeft aan dat zowel de KNMvD als de Gezondheidsdienst geen enkele invloed hebben gehad op de samenstelling van de bewuste veeteeltcommissie. Wel weet Piebes dat het conceptadvies voor reactie is voorgelegd aan ambtenaren van het ministerie van EL&I en aan mensen als hoogleraar Theo Lam van de Gezondheidsdienst voor Dieren. Enkele bronnen (dierenartsen) geven echter aan dat dit slechts 'voor de vorm' was en het concept al een gelopen race. "Het

WEEGSCHAAL SLAAT DOOR NAAR HUMAAN

Veterinaren laat zich onvoldoende horen.

"HET ADVIES WAS AL VOORGEKOOKT"

advies rechtstreeks de praktijkdierenartsen in het veld raakt. Dat is erg eenzijdig. Waar waren de deskundigen van de Gezondheidsdienst voor Dieren en dierenartsen uit de praktijk? Het antwoord is eenvoudig: zij werden niet gevraagd. De Gezondheidsraad kiest namelijk zelf zijn leden uit en kennelijk keek de Raad niet verder dan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht.

Eer

Professor Frans van Knapen, goeroe op het terrein van veterinaire volksgezondheid en verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde, werd destijds door de Gezondheidsraad gevraagd om zitting te nemen in de veeteeltcommissie. "Ik heb 'ja' gezegd en er geen moment bij stil gestaan dat alleen faculteitsgeleerden zijn gevraagd." Van Knapen zegt er toentertijd ook niet bij stil gestaan te hebben dat er geen praktijkmensen zijn benaderd om zitting te nemen in die commissie. Vermoedelijk is het gevraagd worden in een dergelijke belangrijke commissie zo eervol, dat niemand stil staat bij dergelijke triviale zaken.

Had de Gezondheidsdienst voor Dieren geen deel willen uitmaken van de 'veeteeltcommissie'? Een woordvoerder van de Gezondheidsdienst voor Dieren geeft aan dat de benoemingsprocedure erg complex was en niet gemakkelijk uit te leggen. Ze durven dan ook geen antwoord te geven en verwijzen de vraag waarom zij niet heeft deelgenomen aan de veeteeltcommissie

advies was al voorgekookt en correcties hadden geen effect."

Bevooroordeeld

Van Knapen stelt dat het voor hem een verademing was in een humaan gezelschap terecht te komen van meestal redelijk nuancerend denkende medici. "Niet alleen vooringenomen medici die de veeteelt als de zwarte piet afschilderen zoals je vaak ziet in dergelijke clubs." Een woordvoerder van de Gezondheidsraad vindt dat er in de commissie zeker niet onevenwichtig veel humane wetenschappers zitting hebben gehad. Deze woordvoerder geeft aan dat het voor de Raad als adviescollege van de volksgezondheid juist uitzonderlijk is ook deskundigen uit de veterinaire hoek te benoemen. Met andere woorden: het veeteeltadvies had ook uitsluitend door humane artsen vastgesteld kunnen worden. Dit lijkt een ongewenste gang van zaken. Maar dat vindt de woordvoerder van de Gezondheidsraad niet, die kan zich absoluut niet vinden in het woord onevenwichtig: "Onze deskundigen opereren niet in een vacuüm maar zijn goed op de hoogte van alle ontwikkelingen in het veterinaire veld."

Dat de veterinaire professie harder zijn plek moet opeisen in zo'n belangrijk college als de Gezondheidsraad om voldoende tegenwicht te kunnen bieden aan de humane professie mag duidelijk zijn. Zeker wanneer het gaat over zaken die de veeteelt raken.

Agenda

Lustrumfeest 150 jaar KNMvD

Datum: 25 mei 2012
Tijd: 20.00 - 01.00 uur
Locatie: 't Spant in Bussem
Kosten: 35 euro voor leden
Meer informatie: www.lustrumknmvd.nl

27th World Buiatrics Congress Alle aspecten op het terrein van wetenschap van het rund

Datum: 3 - 8 juni 2012
Locatie: Lissabon congres centrum
Meer informatie: www.wbc-2012.com

Nationale Rundvee Manifestatie (NRM)

Datum: 29 en 30 juni 2012
Tijd: 09.00 - 18.00 uur
Locatie: IJsselhallen in Zwolle
Kosten: 12 euro per persoon
Meer informatie: www.nrm.nl